

SOCIALINIŲ IR EKONOMINIŲ PARTNERIŲ PATEIKTŲ PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ DĖL 2014-2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 4 PRIORITETO „ENERGIJOS EFEKTYVUMO IR ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS GAMYBOS IR NAUDOJIMO SKATINIMAS“ 04.1.1-LVPA-V-114 PRIEMONĖS „ELEKTROS ENERGIJOS IŠ ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ GAMYBOS ĮRENGINIŲ ĮRENGIMAS NAMŲ ŪKIUOSE“ PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJŲ PAKAITIMO DERINIMO LENTELĖ

Eil. Nr.	Pateiktos pastabos ir pasiūlymai	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai bei komentarai
VšĮ Darnaus vystymosi centro 2019 m. rugpjūčio 20 d. el. laiškas		
1.	<p>VšĮ Darnaus vystymosi centro nuomone, suskirstymas į iki 5 ir nuo 5 iki 10 yra visiškai dirbtinis ir neturi jokios ekonominės logikos. Šiuolaikinis butas jau su 5 kW neišsiverčia ir 10 kW tampa norma. Ypač jei šildymui naudojami šilumos siurbliai. Todėl darant keitimą būtina tikslinti ir šitą punktą. Nes tai - tik dirbtinis bandymas pasiekti kaip įmanoma didesnę gaminančių vartotojų skaičių. Kas savaime neturi visiškai jokios prasmės. Todėl geriausias kriterijus yra poreikio / galios santykio vertinimas. Kuo šis santykis artimesnis 1, tuo balas turėtų būti aukštesnis. Arba tada nustatyti visai kiti projektų atrankos kriterijai, jei sunku sukontroliuoti poreikį. Dėl įtampos keitklių prieštaravimo nėra.</p>	<p>Neatsižvelgta. Sutiktina su tuo, kad poreikio/galios santykis labiausiai atspindi iki elektrinės įdiegimo suvartojamos elektros energijos kiekį ir atitinkamai diegiamos elektrinės galios poreikį, tačiau tik tuo atveju jei elektros energijos suvartojimas ir toliau išliks nepakitęs. Energetikos ministerijos nuomone, fiziniams asmenims būtų per daug sudėtinga jį apskaičiuoti, be to instaliuotos galios faktas paaiškės tik įgyvendinus projektą, bet ne projektų atrankos metu. AB Energijos skirstymo operatoriaus duomenimis, 86,6 proc. visų buitinių vartotojų pagal dabartinę elektros energijos vartojimą užtenka 5 kW elektros energijos gamybos įrenginio, o 99,5 proc. buitinių vartotojų nesuvartoja daugiau elektros energijos, nei pagamina 10 kW elektrinė. Atitinkamai ES fondų lėšomis ir toliau skatinamas iki 10 kW galios atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių technologijų, skirtų pasigaminti elektros energiją namų ūkių reikmėms, įrengimas.</p>
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2019 m. rugpjūčio 27 d. raštas Nr. 2.D-2682(11.16E)		
2.	<p>Atkreipia dėmesį, kad Atrankos kriterijų lydimočiuose dokumentuose nurodyta, jog pakeitimai atliekami atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. birželio 6 d. priimtus Elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) bei Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – AIEĮ) pakeitimus, kuriais nuo spalio 1 d. fiziniai asmenys, esantys ar ketinantys tapti gaminančiais vartotojais, galės įstatymo nustatyta tvarka įsirengti iki 500 kW galios atsinaujinančių išteklių energiją naudojančias elektrines. Taip pat nurodyta, kad bus „<...> sudarytos sąlygos namų ūkiams įsirengti mažos galios atsinaujinančių išteklių energiją naudojančias technologijas, skirtas elektros energijos gamybai namų ūkių reikmėms“, o „Namų ūkių reikmėms pakanka mažos iki 10 kW galios elektros energijos gamybos įrenginių“. Tačiau Atrankos kriterijuose numatyta aukštesnę balą skirti projektams, kuriais bus įdiegtos iki 5 kW galios atsinaujinančių išteklių energiją naudojančios technologijos. Paminėtina, kad pagal AIE įstatymo 49 straipsnio nuostatas supaprastinti reikalavimai nustatyti įrengiamos ar</p>	<p>Neatsižvelgta. Žr. komentarą eilutėje Nr. 2 (antroje pastraipoje).</p>

	<p>integruojamos į pastato sieną ar stogą (ar jų dalį) mažesnės kaip 30 kW įrengtosios galios saulės šviesos energijos elektrinėms, taip pat jos gali būti įrengiamos be statybą leidžiančio dokumento. Be to, pagal EEĮ 16 straipsnio nuostatas, gaminant elektros energiją tik savo reikmėms iki 30 kW, leidimas gaminti elektros energiją išduodamas supaprastinta tvarka. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, siūlome Atrankos kriterijuose vertinant namų ūkyje elektros energijai gaminti diegiamos technologijos galią, tarpusavyje lyginant diegiamų technologijų galingumą, skirti aukštesnį balą projektams, kuriais bus įdiegtos iki 10 kW galios, o žemesnis balas – projektams, kuriais bus įdiegtos didesnės kaip 10 kW, bet ne daugiau kaip 30 kW atsinaujinančių išteklių energiją naudojančios technologijos, skirtos elektros energijos gamybai</p>	
3.	<p>Siūlo papildyti projektų atrankos vertinimo kriterijus dar vienu kriterijumi, kuriuo aukštesnis balas būtų skiriamas projektams, įgyvendinamiems tuose namų ūkiuose, kurie savo lėšomis jau yra įsirengę kitus namų ūkio poreikiams tenkinti reikalingus atsinaujinančios energijos gamybos įrenginius (šilumos siurblius ar kitus, išskyrus biokuro deginimo įrenginius), naudojančius elektros energiją. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuomone, toks atrankos kriterijus paskatintų namų ūkius (įskaitant ir kaimo vietas, kuriose dominuoja taršūs biokuro deginimo šilumos gamybos įrenginiai) taikyti tvarias ir klimatui palankias apsirūpinimo energija technologijas.</p>	<p>Neatsižvelgta. Tam, kad projektai būtų ranguojami pagal pasiūlytą kriterijų, reikalingos pareiškėjų patikros dėl jau turimų AEI gamybos įrenginių, o tai išbrangina smulkių projektų administravimą ir neprisideda prie įgyvendinimo spartos.</p>
<p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros 2019 m. rugpjūčio 29 d. raštas Nr. (29-2-11)-APVA-1638</p>		
4.	<p>Anot Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros (toliau - APVA), pagal siūlomą projektų atrankos kriterijaus „5. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių technologijų galia“ aprašymą žemesnis balas būtų skiriamas projektams, kuriais bus įdiegtos didesnės kaip 5 kW bet ne daugiau kaip 10 kW galios atsinaujinančių išteklių energiją naudojančios technologijos, skirtos elektros energijos gamybai. Tai reiškia, kad pareiškėjai, planuojantys įsirengti galingesnes nei 10 kW elektrines, negalėtų gauti kompensacijos, nes prioritetiniai atrankos balai pagal siūlomą aprašymą būtų skiriami tik tiems, kurie įsirengs ne daugiau kaip 10 kW galios elektrines. APVA siūlo patikslinti projektų atrankos kriterijaus „5. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių technologijų galia“ aprašymą taip:</p>	<p>Neatsižvelgta. Kadangi sąlyga, jog finansuojamos iki 10 kW elektrinės, išlieka, todėl ir projektų atrankos kriterijuose ji turi atsispindėti. Iš projektų atrankos kriterijų netikslinga eliminuoti maksimalios finansuojamos elektrinės galios ir dėl tos priežasties, jog pagal priemonę remiamos elektrinės, kurių sugeneruota elektros energija bus naudojama namų ūkio reikmėms. Pagal nuo 2019-10-01 įsigaliosiantį Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnį, fiziniai asmenys turės teisę statyti net iki 500 kW elektrines, kas gerokai viršija namų ūkio reikmes. Nuogaštavimų, kad pareiškėjai, planuojantys įsirengti galingesnes nei 10 kW elektrines, negalėtų gauti kompensacijos, nėra, nes kriterijaus „5. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių technologijų galia“ pasirinkimo pagrindime paaiškinta, jog „Net jei įrengiama galia yra didesnė nei remiama pagal finansavimo sąlygų aprašą, fiziniam asmeniui turi būti užtikrinta galimybė dalyvauti skatinimo schemeje ir gauti finansavimą pagal nustatytas sąlygas.“</p>

<p>„- aukštesnis balas skiriamas projektams, kuriais bus įdiegtos iki 5 kW įtampos keitiklio galios atsinaujinančių išteklių energiją naudojančios technologijos, skirtos elektros energijos gamybai;</p> <p>- žemesnis balas skiriamas projektams, kuriais bus įdiegtos didesnės kaip 5 kW bet ne daugiau kaip 10 kW įtampos keitiklio galios atsinaujinančių išteklių energiją naudojančios technologijos, skirtos elektros energijos gamybai.“</p> <p>Tokiu atveju nebūtų ribojamos pareiškėjų galimybės įsirengti didesnes nei 10 kW elektrines ir gauti kompensacijas. Tačiau 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-V-114 priemonės „Elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginių įrengimas namų ūkiuose“ projektų finansavimo sąlygų apraše Nr. 1 turėtų būti apribota maksimali kompensacinės išmokos suma už ne daugiau kaip 10 kW galios elektrinės įrengimą.</p> <p>APVA atkreipia dėmesį, kad iš siūlomo kriterijaus aprašymo nėra aišku, ar turi būti vertinama bendra (įrengtoji galia) ar tik projektu diegiamos elektrinės galia.</p>	<p>Projektų atrankos kriterijai taikytini projekto apimčiai, t.y. tik projektu diegiamos elektrinės apimčiai (maksimaliai iki 10 kW galios).</p>
<p>AB „Energijos skirstymo operatorius“ 2019 m. rugpjūčio 29 d. raštas Nr. 19KR-SD-8104</p>	
<p>AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau - ESO) nuomone, pašalinus įtampos keitiklio apribojimą – su mažos galios elektrinių skatinimo tvarka bus skatinamos ir didesnės galios elektrinės.</p> <p>ESO pažymi, jog paramos priemonės „Elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginių įrengimas namų ūkiuose“ tvarka numato pirmenybę gauti paramą tiems namų ūkiams, kurių elektrinės galia bus mažesnė lyginant su kitomis paraiškomis. Namų ūkio elektrinė (šiuo atveju paramos priemonė reikalauja, kad pirminė energija būtų saulė) suprantama, kaip nedalomas įrenginių (keitiklis + foto moduliai) rinkinys. Panaikinus projektų atrankose kriterijų „Inverterio galingumas“, suteikiama galimybė gauti paramą su tokia pat pirmenybe ir tiems namų ūkiams, kurie 1 etape įsirengs galingesnę inverterį (pvz.: 20kW), perspektyvoje prie galingesnio inverterio numatant prisijungti papildomus fotomodulius ar kito tipo elektrinę (pvz.: vėjo). Tokiu atveju paramos priemone, siekiant skatinanti mažas saulės elektrines, būtų suteikiama galimybė gauti skatinamąsias priemones galingesnėms, mišraus tipo pagal pirminę energiją, elektrinėms.</p> <p>Siekiant tvarios gaminančių vartotojų plėtros, ESO nuomone, projektų atrankoje yra tikslinga palikti elektrinės galios vertinimą pagal fotomodulių ir įtampos keitiklio dydį.</p>	<p>Kadangi elektrinė suprantama, kaip nedalomas įrenginių (keitiklis + foto moduliai) rinkinys, atsakius projektų prioritizavimo pagal keitiklio galia, būtų pašalinti neaiškumai, su kuriais susiduria fiziniai asmenys paraiškų finansavimui gauti pildymo metu, kuomet turi nurodyti įtampos keitiklio galia, tačiau finansavimas jiems apskaičiuojamas ir skiriamas pagal fotovoltinių modulių galingumą¹.</p>

¹ t.y. Saulės elektrinių įrengimo namų ūkiuose išlaidų fiksuotojo įkainio nustatymo tyrime nustatyta 1 kW įrangos fiksuotąjį įkainį (Eur/kW) padauginus iš fotovoltinės jėgainės, bet ne įtampos keitiklio, galingumo (kW)

